

РЕШЕНИЕ

№ 2942

гр. София, 27.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Е СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Рени Коджабашева

Членове: Йоана Генжова
МАРИЯ ЕМ. МАЛОСЕЛСКА

при участието на секретаря Капка Н. Лозева
като разгледа докладваното от Рени Коджабашева Въззивно гражданско дело
№ 20211100507025 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С Решение от 5.04.2021 г., постановено по гр.д.№ 35193/ 2020 г. на Софийски районен съд, I ГО, 167 състав, П.НА Р.Б. е осъдена да заплати на Г. Л. П. /ЕГН *****/ на основание чл.2, ал.1, т.3, предл.1 ЗОДОВ сумата 4 500 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие неоснователно повдигнато и поддържано обвинение за престъпление по чл.215, ал.1 НК, приключило с влязло в сила Решение № 230/ 31.03.2020 г. по в.н.о.х.д.№ 4863/ 2019 г. на Софийски градски съд, XV въззивен състав, с което е потвърдена Присъда от 07.12.2016 г. по н.о.х.д.№ 9926/ 2016 г. по описа на Софийски районен съд, НО, 122 състав, с която ищецът е признат за невиновен, ведно със законната лихва от 31.03.2020 г. до окончателното изплащане на сумата, като искът е отхвърлен за горницата над сумата 4 500 лв. до пълния предявен размер от 8 000 лв. Със същото решение П.НА Р.Б. е осъдена да заплати на Г. Л. П. /ЕГН *****/ на основание чл.2, ал.1, т.3, предл.1 ЗОДОВ сумата 500 лв., представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди, изразяващи се в заплатени от ищеца суми за адвокатска защита по в.н.о.х.д.№ 4863/ 2019 г. на СГС, НО, XV въззивен състав, и н.о.х.д.№ 9926/ 2016 г. на СРС, НО, 122 състав, ведно със законната лихва от 31.03.2020 г. до окончателното й изплащане. На основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ вр. чл.78, ал.1 ГПК ответникът Прокуратура на Р България е осъден да заплати на ищеца

Г. П. сумата 476.47 лв.- разноси по делото /за адв. възнаграждение/, съразмерно на уважената част от исковете.

Постъпила е **въззивна жалба** от Г. Л. П. /ищец по делото/, в която са изложени оплаквания за неправилност и необоснованост на постановеното от СРС решение в отхвърлителната му част, с искане да бъде постановена отмяната му и да бъде постановено решение за присъждане на останалата част от претендираното обезщетение за неимуществени вреди по чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, ведно с лихви и разноси за двете съдебни инстанции.

Подадена е **въззивна жалба** срещу постановеното от СРС решение и от ответника ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, с искане да бъде постановена отмяната му като неправилно и необосновано в осъдителната му част и да бъде постановено решение за отхвърляне на исковете, евентуално- за намаляване размера на присъденото обезщетение за неимуществени вреди по ЗОДОВ, с присъждане на разноси по делото.

Насрещните страни взаимно оспорват подадените по делото въззивни жалби.

Предявени са искове с правно основание чл.2, ал.1, т.3, изр.1 ЗОДОВ.

Софийски градски съд, като обсъди събраните по делото доказателства, становищата и доводите на страните, съгласно разпоредбата на чл.235, ал.2 ГПК, намира **от фактическа и правна страна** следното:

Жалбите, с които е сезиран настоящият съд, са подадени в срока по чл.259, ал.1 ГПК и са процесуално допустими, а разгледани по същество са **неоснователни**.

Съгласно чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта- в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Атакуваното първоинстанционно решение е валидно и допустимо.

Настоящата въззивна инстанция намира постановеното от СРС решение и за правилно, като споделя изцяло изложените в мотивите му съображения, обосноваващи окончателен извод за частично уважаване на предявения от Г. П. иск по чл.2, ал.1, т.3, изр.1 ЗОДОВ до размер на сумата 4 500 лв.- обезщетение за неимуществени вреди, и за уважаване на иска за сумата 500 лв.- обезщетение за имуществени вреди, изцяло, като доказани и основателни, респ. за отхвърляне на иска за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за горницата до пълния предявен размер от 8 000 лв., като недоказан и неоснователен- **чл.272 ГПК**.

Спорно в настоящото въззивно производство, предвид релевираните във въззивната жалба на ответника Прокуратура на Р България доводи, е дължат ли се на ищеца обезщетения за претърпени в резултат на воденото срещу него наказателно преследване, приключило с влязла в сила на 31.03.2020 г. оправдателна присъда,

имуществени и неимуществени вреди /болки и страдания от психическо естество/, и предвид релевираните в жалбите на двете страни доводи, какъв е размерът на тези обезщетения.

По въпроса за съдържанието на понятието справедливост, изведено в принцип при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди по чл.52 ЗЗД, е налице задължителна практика на ВС и ВКС, намерила израз в ППВС № 4/ 23.12.1968 г. и в Тълкувателно решение № 3/ 22.04.2005 г. по тълк. дело № 3/ 2004 г. на ВКС-ОСГК, и е установена константна съдебна практика на ВКС, вкл. по реда на чл.290 ГПК, според която справедливостта- като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, включва винаги конкретни факти, относими към стойността, която засегнатите блага са имали за своя притежател. Затова справедливостта по смисъла на чл.52 ЗЗД не е абстрактно понятие, а се извежда от преценката на конкретни обстоятелства, които носят обективни характеристики. Принципът справедливост изисква в най- пълна степен компенсиране на вредите на увреденото лице. Този принцип изисква индивидуална преценка на моралните вреди, причинени на пострадалото лице, като размерът на обезщетението се определя от съда съобразно обществения критерий за справедливост. Неимуществените вреди нямат парична оценка, поради което и обезщетението за тях се определя по вътрешно убеждение на съда.

Понятието „вреда“, което не е нормативно определено, следва да се тълкува в широк смисъл- като всяко смущение, накърняване или засягане на човешко благо, имущество, телесна цялост, здраве, душевност и психическо състояние. Конкретно при исковите по [чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, каквито са предявените по настоящото дело](#), такива правно релевантни обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са: тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления, дали ищецът е оправдан по всички обвинения или по част от тях, а по други е осъден; продължителността на наказателното производство, вкл. дали то е в рамките или надхвърля разумните срокове за провеждането му; вида на взетата мярка за неотклонение, другите наложени на ищеца ограничения в рамките на наказателното производство; както и по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца- има ли влошаване на здравословното му състояние и в каква степен и от какъв вид е то, конкретните преживявания на ищеца, и изобщо- цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му- семейство, приятели, професия, обществен отзвук, вкл. предизвикан от оповестяване на повдигнатото обвинение чрез медиите, и пр.

Обезщетението за неимуществени вреди от деликта по [чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ](#) се определя глобално- за всички претърпени неимуществени вреди от този деликт. В този смисъл неимуществените вреди са конкретно определени и глобално присъденото

парично обезщетение за тях следва да съответства на необходимостта за преодоляването им в тяхната цялост, следва да е достатъчно по размер за репарирането им- в съответствие с общоприетия критерий за справедливост и с оглед особеностите на конкретния случай, като същевременно обезщетението не следва да надвишава този достатъчен и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди.

В случая въз основа на събраните по делото доказателства се установява, че НОХД № 9926/ 2016 г. на СРС, НО, 122 наказателен състав /приложено към настоящото дело, ведно с досъдебно производство /ДП/ № 731/ 2015 г. по описа на 05 РУ- СДВР, пр.пр.№ 3582/ 2015 г. по описа на СРП/ е образувано срещу Г. Л. П. /ищец по делото/ за престъпление по чл.215, ал.1 НК /вещно укривателство/, като досъдебната му фаза, считано от датата на привличане на ищеца П. като обвиняем /Постановление от 28.12.2015 г./, е траяла от 28.12.2015 г. до 2.06.2016 г., а съдебната му фаза- от 2.06.2016 г. до 31.03.2020 г., когато е влязла в сила постановената по посоченото НОХД оправдателна присъда, потвърдена с въззивно решение по ВНОХД № 4863/ 2019 г. на СГС, НО, XV въззивен състав, с която Г. П. е признат за невиновен в извършване на посоченото деяние. Основание за постановяването на оправдателна присъда по НОХД № 9926/ 2016 г. на СРС, НО, 122 състав, според изложеното в мотивите ѝ, е недоказаност на обвинението и приложение на чл.304 НПК.

При тези данни и доказателства се налага приемането на извод, че наказателното преследване срещу ищеца Г. П., за което същият претендира заплащането на обезщетения по ЗОДОВ и за чието незаконно водене и поддържане може да бъде ангажирана отговорността на Прокуратурата на Р България по ЗОДОВ, е продължило приблизително 4 години и 3 месеца, считано от датата на привличането на П. като обвиняем в извършване на посоченото престъпление /28.12.2015 г./ до датата на влизане в сила на постановената от СРС оправдателна присъда /31.03.2020 г./.

За този релевантен за настоящия правен спор период въз основа на събраните по делото гласни доказателства се установява следното относно преживените от Г. П. във връзка с посоченото наказателно преследване болки и страдания: Свидетелят Л. П.- баща на ищеца /чиито свидетелски показания са преценени при условията на чл.172 ГПК/, сочи, че преди около пет години /т.е. около 2015 г./ след посещение на полицаи в дома им синът му Г. П. отишъл в полицията, след което се върнал разплакан, разтревожен и казал „осъдиха ме“, като обяснил на баща си, че са го обвинили, че са му взели отпечатъци и всеки месец трябвало да се разписва. Според свидетеля синът му бил чудесен приятел с всички в компанията му, весел, усмихнат, никога не наранявал никого; в дома му идвали приятели по рождени дни, събирали се. След като започнало делото, начинът на живот на Г. се променил. Имал приятелка, но след обвинението в извършването на престъпление започнал да се кара с нея; дръпнал се настрана, не

искал да говори, не искал да се храни с родителите си. Г. получил някакво недоверие към баща си, защото мислел, че той се съмнява в него. Г. казвал, че нищо не е направил, от интернет всичко си взел. Откакто дошла полицията, хората в блока започнали да „шушукат“, приятелите спрели да идват. Г. се отдръпнал, започнал да нервничи, карал се с приятелката си, след което се разделили, като напуснал и работа. След приключване на делото в СРС той се успокоил, но после се оказало, че има протест на Прокуратурата и „пак се започнало“, пак се променил, два- три пъти баща му го водил на лекар, защото получил паник- атаки, ставало му лошо. Освен това Л. П. свидетелства, че синът му Г. П. тръгнал да си търси работа, намерил си, но му поискали документ от следствието, като не можел да започне работа заради делото и останал в къщи.

Свидетелката М.П.- бивша приятелка на Г. П. /от преди 5- 6 години/, сочи, че след като му повдигнали обвинение за краден телефон и образували наказателно дело ищецът се променил доста, притеснил се за това, че може да го осъдят за нещо, което не бил направил. Бил много весел човек- „душата на компанията“, и в един момент всичко това се променило. Започнал да се заяжда с всички, вкл. със свидетелката-негова приятелка, с приятели, с родителите си. Спрял да излиза с приятелите си. С Петрунова се карал много често и това довело до раздялата им. Според свидетелката в него настъпила коренна промяна- затворил се, не искал да споделя нищо с нея, съмнявал се, че може да бъде осъден, получавал паник- атаки, припадъци и му ставало лошо. Няколко пъти баща му го карал на доктор. Работел в куриерска фирма по време на делото и го уволнили. След това си търсил работа много време, но му искали документ, който не можело да се издаде, тъй като имало образувано дело и така и не си намерил работа. Отказвали му работа, защото имало дело срещу него.

С оглед горното, при съвкупна преценка на събрания по делото доказателствен материал /писмени и гласни доказателства/ настоящият въззивен състав намира, че на ищеца Г. П. следва да бъде определено обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 4500 лв. общо, каквото е определеното с обжалваното решение обезщетение.

При определяне размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди въззивният съд взе предвид характера и тежестта на претърпените от Г. П. болки и страдания от психическо естество /психически стрес; депресия; душевен дискомфорт; тревожност; безпокойство; чувство на унижение и оскърбление от третирането му като престъпник; липса на самочувствие; отчуждаване от близки, приятели и колеги/, продължили през времетраенето на наказателното производство, установени въз основа на събраните по делото гласни доказателства; продължителността на понесените във връзка с воденото срещу него наказателно преследване страдания /приблизително 4 години и 3 месеца/ и интензивността им; липсата на трайни

неблагоприятни последици за психичното му здраве; обстоятелството, че е участвал в извършени в досъдебното производство процесуално- следствени действия и в съдебни заседания по НОХД; а също и че му е наложена мярка за неотклонение „подписка“ през времетраенето на наказателното производство. Релевантни за определяне размера на обезщетението са и обстоятелствата, за които според установената по приложението на чл.2 ЗОДОВ съдебна практика на ВКС не е необходимо събирането на конкретни доказателства, а именно, че фактът на незаконното обвинение е достатъчен да индицира, че подсъдимият е претърпял вреди, рефлектиращи върху неговата чест и достойнство, а също и че по човешка презумпция е сигурно, че от продължилото над четири години наказателно преследване ищецът е претърпял вреди със соченото в исковата молба и жалбата изразение- страх от неоснователно осъждане, засегнати чест и достойнство, укор от близките, ограничения в личния живот /в този смисъл Решение № 427 от 16.06.2010 г. по гр.д.№ 273/ 2009 г. на ВКС, ГК, III ГО; Решение № 483 от 09.06.2010 г. по гр.д.№ 1091/ 2009 г. на ВКС, ГК, III ГО, постановени по реда на чл.290 ГПК/.

При съобразяване на горните релевантни факти и обстоятелства, за претърпените през периода 28.12.2015 г.- 31.03.2020 г. болки и страдания от психическо естество съобразно диспозитивното начало, по преценка на настоящия съд на ищеца Г. П. следва да бъде определено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4 500 лв. общо, отговарящо на принципа на справедливостта, прогласен в чл.52 ЗЗД. Сумата 4 500 лв.- обезщетение по чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, следва да бъде присъдена на ищеца, ведно със законната лихва от 31.03.2020 г. /чл.86 вр. чл.84, ал.3 ЗЗД/ до окончателното ѝ изплащане.

Правилно е решението на СРС и в частта относно присъденото на ищеца обезщетение за имуществени вреди в размер на 500 лв.

В наказателното производство не е предвидена възможност лицето, което е признато за невинно и по отношение на което е постановена оправдателна присъда, да претендира направените от него разноски в хода на наказателното преследване. Липсата на процесуална възможност да се упражни претенцията за разноски в наказателния процес от лицето, подложено на неоправдана наказателна репресия, обуславя извод, че направените разходи от него в хода на наказателното преследване, приключило с оправдателна присъда, представляват имуществена вреда, за която държавата му дължи обезщетение съгласно ЗОДОВ /в този смисъл: Решение № 843/ 23.12.2009 г. по гр.д.№ 5235/ 2008 г. на ВКС, IV ГО; Решение № 126/ 10.05.2010 г. по гр.д.№ 55/ 2009 г. на ВКС, IV ГО; Решение № 433/ 23.06.2010 г. по гр.д.№ 563/ 2009 г. на ВКС, IV ГО; Решение № 355 от 03.08.2010 г. по гр.д.№ 1651/ 2009 г. на ВКС, ГК, III ГО; Решение № 332 от 04.01.2016 г. по гр.д.№ 2807/ 2015 г. на ВКС, ГК, III ГО, постановени по реда на чл.290 ГПК/.

Според събраните по делото доказателства по НОХД № 9926/ 2016 г. на СРС, 122 състав, ищецът Г. П. е бил представляван от адв. С.И. въз основа на пълномощно и договор за правна защита и съдействие от 4.10.2016 г., по който е договорено заплащането на адвокатско възнаграждение от 200 лв., което е заплатено от клиента на адвоката. За процесуалното представителство по ВНОХД № 4863/ 2019 г. на СГС, НО, XV въззивен състав, между същите страни било договорено и заплатено адвокатско възнаграждение от 300 лв.

Посочените възнаграждения са в размери, по- малки от предвидените в Наредба № 1/ 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения минимални размери на адвокатските възнаграждения- чл.13, ал.1, т.3 /в приложимата към датата на сключване на процесния договор за правна помощ от 2016 г. редакция минималният размер е 800 лв./, поради което и не подлежи на съобразяване в случая както фактическата и правна сложност на наказателното дело, така и разумният и обичайният размер на тези разноски.

Направените от ищеца разходи за адвокатски възнаграждения за производствата пред двете съдебни инстанции- в размер на 500 лв. общо, представляват имуществена вреда, за която държавата му дължи обезщетение съгласно ЗОДОВ, поради което и искът за тази сума правилно е уважен с обжалваното решение.

При тези съображения, поради съвпадане изводите на двете съдебни инстанции по съществото на спора атакуваното решение като правилно следва изцяло да бъде потвърдено.

Предвид отхвърлянето на двете подадени по делото въззивни жалби, разноски за въззивното производство на насрещните страни с настоящото решение не следва да бъдат присъдени.

Водим от горното, **СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД**

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло Решение от 5.04.2021 г., постановено по гр.д. № 35193/ 2020 г. на Софийски районен съд, I ГО, 167 състав.

Решението може да се обжалва с касационна жалба в 1- месечен срок от съобщаването му на страните пред Върховния касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____